

Pražský fantastický realismus 1960–1967

Jan Jedlička, Vladivoj Kotyza, Mikuláš Rachlík

22. 4. – 4. 9. 2016

Galerie hlavního města Prahy

Colloredo-Mansfeldský palác

Karlova ulice 189/2, Praha 1

Kurátoři výstavy: Jitka Hlaváčková, Jan Jedlička, Vojtěch Lahoda, Marie Rakušanová

V roce 1966 uspořádali tři studenti pražské Akademie výtvarných umění improvizovanou výstavu v prázdném bytě na Újezdě č. 26 na pražské Malé Straně. Na výstavě vyšlo najevo, že jejich práce mají, i bez formulovaného programu, společné kořeny a osobitý směr. ...

Epizoda českých dějin umění, spojená s ranou tvorbou Jana Jedličky, Vladivoje Kotyzy a Mikuláše Rachlíka, zůstávala téměř půl století veřejnosti i historikům umění zcela skryta. Šťastnou shodou okolností ji před několika lety objevil Vojtěch Lahoda, jeden z autorů současné výstavy v Galerii hlavního města Prahy. V příbězích, které vyslechl, a především v obrazech, které společně s umělci našel zasuté pod nánosy děl z dalších desetiletí, odhalil projevy pozoruhodné imaginace, které nazval Pražským fantastickým realismem.

Fantastický realismus je v Česku málo známý malířský směr fantaskně a groteskně založené tvorby, odkazující k řadě historických fází dějin umění, jehož hlavním centrem byla poválečná Vídeň. Jeho specifická odnož, která vyrašila na počátku 60. let v Praze, má s tímto původním hnutím společné jen některé znaky. Je to především respekt ke starým mistrům: vídeňští, stejně jako naši umělci, se intenzivně odvolávali na malíře renesance, manýrismu a symbolismu. Fantazijní rovina, která je druhým podstatným rysem obou hnutí, je však odlišná. Zatímco v případě vídeňských malířů je její původ spojován s vlivem surrealismu, u Jedličky, Kotyzy a Rachlíka jde spíše o nástroj, který jim v kontextu zobrazení konkrétní dobové reality umožnil vyjádřit absurditu jejich tehdejší životní situace.

„Estetiku děl trojice pražských umělců formoval především bizarní a místy absurdní génius loci tehdejší Prahy a jejího okolí, ve kterém se mísila magie minulosti s ošuntělostí reálného socialismu, nostalgie po vysoké měšťanské kultuře se surreálnou poetikou periferií, ruin a smetišť,“

říká spoluautorka výstavy Marie Rakušanová.

Fantastický realismus toho typu, jak byl představen na neformální výstavě v roce 1966, byl ve své době v Čechách něčím neobvyklým. Přestože měl krátký život a v českém umění se pak již nikdy výrazněji neprojevil, je pozoruhodným příkladem snahy mladých tvůrců vypořádat se s tlakem doby a přitom si zachovat vlastní tvář. Sdílení a setkávání trojice končí roku 1967, kdy Vladivoj Kotyza absolvoval AVU a vzápětí byl povolán na vojnu, následujícího roku pak Jedlička s Rachlíkem emigrovali.

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

Výstava představí reprezentativní průřez tehdejší malířskou, kreslířskou a grafickou tvorbou tří protagonistů, kteří se ukázali být mimořádně citlivými pozorovateli. Ze svých výrazně individualistických a zároveň kritických pozic dokázali zachytit mnohé nezjevné a překvapivé aspekty tehdejšího života v komunistickou totalitou narušené společnosti i prostředí. Díla Jana Jedličky, Vladivoje Kotyzy a Mikuláše Rachlíka se dnes poprvé vracejí zpět do místa svého vzniku, do staré Prahy. Do prostor Colloredo-Mansfeldského paláce, jehož starobylá a dekadentně ošumělá atmosféra s nimi v mnoha ohledech velmi dobře koresponduje.

K výstavě vychází katalog s texty historiků umění Vojtěcha Lahody, Marie Rakušanové a Jitky Hlaváčkové. Výstava i katalog byly připraveny ve spolupráci s Ústavem dějin umění AV ČR.

Jitka Hlaváčková

Kurátoři výstavy: Jitka Hlaváčková, Jan Jedlička, Vojtěch Lahoda, Marie Rakušanová

Grafické řešení: Jan Jedlička, Marek Jodas

Redakce textů: Marta Nožková

Anglický překlad: Joanne Domin

Instalace a produkce, vedoucí: Diana Brabcová

Marketing, vedoucí: Miroslav Koláček

PR, vedoucí: Michaela Vrchotová

Vzdělávací programy, vedoucí: Lucie Haškovcová

Mediální partneři: A2, Art and Antiques, ArtMap, ČRo Vltava, Hospodářské noviny, Literární noviny, Radio 1, Xantypa

Poděkování: Stanislavu Kolíbalovi, všem zapůjčitelům

Výstava byla připravena ve spolupráci s Ústavem dějin umění Akademie věd České republiky.

Vstupné: 60 Kč plné (dospělí) / 30 Kč snížené (studenti, senioři)

Kontakt pro novináře: Michaela Vrchotová +420 725 818 721, vrchotova@ghmp.cz

Další informace: www.ghmp.cz, www.facebook.com/GHMP.cz

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

DOPROVODNÝ PROGRAM:

Komentovaná prohlídka

út. 17. 5. v 17.00 Jitka Hlaváčková, Vladivoj Kotyza

út. 7. 6. v 17.00 Jitka Hlaváčková, Jan Jedlička

út. 30. 8. v 17.00 Jitka Hlaváčková, Marie Rakušanová, Vladivoj Kotyza

Víkendové výtvarné workshopy

so. 4. 6. 2016 13.00–18.00 Mimo zorné pole, Edukační centrum v Colloredo-Mansfeldském paláci

so. 9. 7. 2016 13.00– 18.00 Viditelný horizont, Edukační centrum v Colloredo-Mansfeldském paláci

Budeme se inspirovat jedním z mnoha aspektů, spojujících tvorbu této trojice autorů. Stěžejním tématem se stane krajina – přírodní vs. městská a kulturní, reálná vs. fiktivní, fantazijní a snová. Východiskem se stanou Rachlíkovy inspirace renesančními obrazy, zvláště pak pojednání pozadí a krajinného rámce, Kozzovy scenerie zanikající kulturní krajiny a Jedličkova zpusťlá a opuštěná místa ve stavu rozkladu či zániku. Návštěvníci budou zkoumat horizontální linie v obrazech. Následně budou svá díla spojovat v panoramatický výjev se snahou zachytit souvisle celý horizont, umožníme tak vznik rozmanitých kompozic krajinného seskupení. Důraz budeme také klást na prázdnou plochu, která poslouží jako prostor pro umístění fantazijních výjevů, absurdních kompozic, nereálných motivů a nelogických vztahů. Využitím odkazu umění renesance, manýrismu a symbolismu budeme různou kombinací jednotlivých prostorových plánů a odlišných perspektivních úhlů pohledu vytvářet novou podobu krajiny. Prostředí architektury staré Prahy ozvláštíme industriálními a technickými prvky i osobitou imaginací až k fiktivnímu a sci-fi vyznění. Konfrontací zjistíme, že stejný fragment „reality“ lze interpretovat mnoha způsoby a také ho posouvat do nových kontextů.

Výtvarný ateliér pro dospělé a seniory:

ne. 3. 7. 2016 15.00–18.00 Fantastická vegetace, Edukační centrum v Colloredo-Mansfeldském paláci

ne. 24. 7. 2016 15.00–18.00 Mysteriózní prostory a zákoutí města, Edukační centrum v Colloredo-Mansfeldském paláci

Zaměříme se na fenomén fantastického realismu v malířské tvorbě trojice umělců. Účastníci se budou ve své výtvarné práci tematicky orientovat na symbolický prostor přírody a nacházet inspiraci u jednotlivých malířů. Během workshopu se budeme seznamovat s barevností krajin Mikuláše Rachlíka a s jeho náměty přírodních a krajinných motivů. Podněty pro tvůrčí práci budeme hledat například v detailech rostlin a fantastických vizí Vladivoje Kotyzy a v jeho inspiraci science fiction. Jinému zúčastněnému napoví cyklus fotografií zaměřený na krajiny severních Čech Jana Jedličky a jeho pozorování různých aspektů krajiny. Uplatníme výtvarné prostředky autorů, které se pohybují mezi tužkovou kresbou, ilustrací knih a technikou akvarelu na papír. Práce účastníků může vykristalizovat jako jejich živý sen nebo se bude jednat o prorůstání vlastní fantazie do známých reálných podob krajinných a botanických motivů. Budeme vycházet i z principu hry – fantaskní, absurdní a groteskní. Poetiku města Prahy a jeho prostory budou jednotlivci vytvářet jako divadelní scénu, kulisovitou architekturu pomocí spojování malých objektů, fragmentů nebo i každodenních věcí. V rámci workshopu se budeme dotýkat imaginace, vynořování

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

tajemna, záhad, znejasňování reality nebo sci-fi vize.

Víkendové programy jsou určeny dětem, rodinám s dětmi a dalším zájemcům všech věkových kategorií včetně seniorů a znevýhodněných. Příchod a odchod je individuální, tzn. kdykoliv ve vymezeném čase. Rezervace do 16.00 předchozího dne (není podmínkou účasti).

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Rezervace nutná.

Cena: děti do 10 let, studenti uměleckých škol, pedagogové 5 Kč; nad 10 let 20 Kč

Kontakty: Lucie Haškovcová, lucie.haskovcova@ghmp.cz, 606 612 987, 608 216 418

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.